

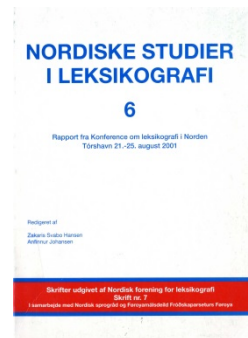
NORDISKE STUDIER I LEKSIKOGRAFI

Titel: Etymologi i monolingvale ordbøger

Forfatter: Guðrún Kvaran

Kilde: Nordiske Studier i Leksikografi 6, 2003, s. 119-126
Rapport fra Konference om leksikografi i Norden, Tórshavn 21.-25. august 2001

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nsil/issue/archive>

© Nordisk forening for leksikografi

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre Nordiske studier i leksikografi (1-5) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Etymologi i monolingvale ordbøger

The topic of this paper is etymological information in monolingual dictionaries. The examples used for demonstration are from several Scandinavian, German and English dictionaries that use different methods in explaining the history of the words, some of the dictionaries giving thorough information with reconstructed roots, but others only naming a few facts. At the end of the paper, the discussion turns to a method for etymological description in a monolingual Icelandic dictionary.

1. Indledning

I slutningen af sidste år udkom på Island tredje udgave af *Íslensk orðabók* som er en monolingval ordbog for almenheden og til skolebrug. Den blev først udgivet i 1963 og igen i 1983, forøget, men ellers for det meste uforandret. Tredje udgave var kun udgivet på CD. Den var blevet gennemgået og korrigeret, men ingen store forandringer fandt sted denne gang. Forlaget har i sinde at bearbejde hele værket og udgive en ordbog på tryk og på CD om nogle år. *Íslensk orðabók* er den eneste monolingvale ordbog som er blevet udgivet på Island, og det kan ikke forventes at nogen starter en ny ordbog helt fra grunden i den nærmeste fremtid. Det er derfor vigtigt at gennemtænke meget grundigt den fjerde udgave af *Íslensk orðabók*. Grundlaget er jo næsten fyrré år gammelt, og fremskridt indenfor leksikografien giver anledning til omarbejdelse af artiklerne og samtidig at tage stilling til det spørgsmål om noget var blevet udeladt i de første tre udgaver som skulle være med i en monolingval ordbog. Jeg har i sinde at drøfte ét af disse spørgsmål, nemlig om etymologi skulle være med næste gang, hvad der ikke har været tilfældet før, og hvis svaret er „ja“, hvor udførlig skal den så være. Bo Svensén behandlede også etymologi i monolingvale ordbøger på NFL's konference 1997, men fra et andet synspunkt.

Indtil nu har man udgivet fire store etymologiske ordbøger som behandler det islandske sprog. Tre af dem arbejder især med oldsproget, d.v.s. *Vergleichendes und Etymologisches Wörterbuch des Altwestnordischen* af Ferdinand Holthausen fra 1948, *Isländisches etymologisches Wörterbuch* af Alexander Jóhannesson fra 1956 og *Altnordisches etymologisches Wörterbuch* af Jan de Vries, omarbejdet 1962. Bagest i Alexanders bog er der dog en udførlig liste over de vigtigste låneord og fremmedord i islandsk. Den tredje er *Íslensk orðsifjabók* af Ásgeir Blöndal Magnússon fra 1989 som behandler største delen af islandsk ordforråd fra oldsproget til nutiden. Alle sammen, og især den sidste, hjælper til ved at bearbejde etymologiske oplysninger til en monolingval ordbog, hvis man tager den beslutning at have den med.

Men „med“ eller „ikke med“ er kun det første spørgsmål. Hvis man vælger etymologi kommer der mange andre: hvor udførlige skal sådanne oplysninger være? Hvad har læseren brug for, og hvad kan man forvente af ham? Og hvor langt til bage i tiden skal man gå med de etymologiske oplysninger.

Inden jeg forsøger at give svar på disse spørgsmål, har jeg i sinde at se på hvad der siges om etymologiske angivelser i *Nordisk leksikografisk ordbog* (NLO). Jeg synes også at det er interessant at se på hvad der fremkommer om etymologi i indledningen til nogle skandinaviske, tyske og engelske ordbøger og hvorledes etymologien er præsenteret i selve ord-

bøgerne. Jeg kunne kun vælge ganske få bøger, og det må fremhæves at mit valg bestod af de ordbøger jeg kunne få fat i på mit institut. Jeg har valgt som eksempel for et grundord verbet *bære* som findes i alle de nævnte sprog og substantivet *telefon* som et relativt nyt ord i dem alle. På den måde er det lettere at sammenligne oplysningerne som brugeren får.

2. Etymologiske oplysninger i nogle ordbøger

I NLO siges der om etymologiske oplysninger (1997:113) at de:

kan være angivelse av opphavsspråk eller ophavsspråksvariant, opphavsordets form og betydning, og en kommentar som klargjør forholdet mellom opphavsordet og de aktuelle formen.

Og senere i samme artikel:

Etymologisk informasjon kan klassifiseres som opplysning om kildepråk eller språkfamilie, om førstebelegg i det aktuelle språket, dateringsangivelse for dette belegget, endringer i form eller betydning fra opphavet, mellomliggende utviklingsstadier, første kjente kilde, semantisk utvikling, utvikling av tilsvarende former i andre språk, eller om andre ord i språket med samme ophav.

Så utførlige opplysninger, som her skildres, finder man først og fremmest i etymologiske ordbøger og til dels i store historiske ordbøger, men de ville være for utførlige for de fleste monolingvale ordbøger for almenheten hvor redaktørerne alltid må spare på pladsen. Dette kommer jeg tilbake til senere, men henvender mig nu til de enkelte ordbøger.

2.1 Nudansk ordbog

Etymologi var længe med i *Politikens Nudansk Ordbog*. I den nye udgave fra 1999 kan brugeren vælge om han køber eller slår op i en med etymologi eller uden, da forlaget tog den beslutning at trykke begge varianter. I indledningen til *Politikens Nudansk ordbog med etymologi* findes der i meget kort form forklaringer på de etymologiske angivelser som findes i artiklerne (1999:12-13). Først vises ordets dannelse og derpå forklares oprindelsen. Siden er der gjort rede for nogle tegn som er blevet brugt, f.eks. < 'stammer fra' og * som angiver rekonstrueret form. Til sidst forklares særlige skrifttegn som forekommer i de sprog som der henvises til i artiklerne og er fremmede for den danske læser. De etymologiske angivelser står nu sidst i hver artikel, men ikke lige efter de grammatiske oplysninger, som de gjorde i ældre udgaver, og et særligt tegn skiller dem fra resten af artiklen.

bær-e < fællesgermansk **bera-* < indoeurop. **bher-* 'bære, bringe' besl.m. latin *ferre*, græsk *phérein* 'bære' (besl.m. *barm*, *barn*, *bror*, *burde*, *byrd*, *båre*, *fertil* og *fosfor*)

Ordene *fællesgermansk* og *indoeuropæisk* forklares i indledningen i et kort oversigt over sproghistorien (1999:13-14), og de er begge to opslagsord i selve ordbogen. Hvis vi nu ser på ordet *telefon* får vi disse oplysninger:

tele + *fon* < ITV af *tele-* + *-fon*

ITV betyder 'international videnskabelig term', dvs. at ordet er dannet i nyere tid på grundlag af ældre ordelementer, især latinske og græske. Brugeren får ingen oplysninger om ordets opståelse og alder i dansk eller dets herkomst selvom det findes i danske fremmedordbøger. Under *tele-* og *-fon* finder han oplysninger om ophavsproget.

2.2 Norske ordbøger

I *Nynorskordboka* fra 1986 er der i fortalen et særligt kapitel om „Ordhistorie“, i parentes „Etymologi“ (s. xv-xvii). Oplysningerne er udførlige og der skilles imellem hjemlige ord og fremmed- og låneord. Hvis et ord er belagt i det gamle norrøne sprog bliver det opført i parentes lige efter oplysningerne om ordklasse. Har man ikke så gamle eksempler henvises til islandsk, færøsk, svensk eller dansk. Hvis et ord er fremmedord eller låneord så henvises i regelen til det sprog som har haft den største indflydelse på det norske ord. Indflydelsen kan som bekendt komme fra flere end et sprog. Da *bera* på nynorsk er et hjemligt ord, nøjes man ved den norrøne form *bera*.

(norr *bera*)

Hvis vi ser på *telefon*, så får vi lidt mere oplysninger end i *Nudansk ordbog*. Brugeren kan her læse at ordet er kommet i norsk fra engelsk og til engelsk fra fransk.

(gj eng. frå fr; av *tele-* 1 og *I -fon*)

I *Bokmålsordboka* fra 1986 er kapitlet om „Ordhistorie“ lidt kortere end i *Nynorskordboka* (s. xi-xii). Det fremgår af indledningen at redaktørerne er gået ud fra at de fleste brugere er mere interesserede i den oprindelige betydning af et ord end dets former. Derfor lader man sig nøje ved fremmedord at nævne det oprindelige sprog, f.eks. *lat.* for *latin* med betydning hvis den ikke er den samme som på norsk. Hvis et ord har vandret gennem flere sprog, så bliver de nævnt. Ved verbet *bære* står der:

(norr *bera*, sm o s lat. *ferre* 'bære')

Om *telefon* får vi de samme oplysninger som i *Nynorskordboka*.

2.3 Nationalencyklopedins ordbok

Af svenske ordbøger så jeg på *Nationalencyklopedins ordbok* som udkom 1995-1996. Den går længre end de bøger jeg allerede har nævnt ved at oplyse alderen på det ældste belæg man har fundet i en svensk tekst hvis den er yngre end 1520. Elles står der kun „före 1520“, d.v.s. ordet stammer fra middelalderen. Undertiden må man lade sig nøje med „cirka“, „troligen“ eller „åtminstone“. Teksten som beskriver de historiske oplysninger er relativt kort (uden sidetal). Når man har gjort rede for aldersbestemmelsen, får anvenderen at vide at alle opslagsord får etymologiske beskrivelser hvis de ikke er led i et sammensat ord som er forklaret et andet sted. Redegørelserne er i knap form og det er vist med nogle eksempler hvad man kan forvente at finde i selve ordbogen. Redaktørerne har valgt ikke at bruge specielle tegn, som f.eks. *Nudansk ordbog* gør, men lader sig nøje med tre præpositioner. Den første er *av* som betyder at ordet er et låneord fra et bestemt sprog. Den anden er *efter*

hvor det drejer sig om oversættelseslån og den tredje er *till* hvis relationen er mere almen. Hvis ordet er et arveord, bruges der ingen præposition. Etymologien står i sluttet af hver ordbogsartikel og markeres med „Hist.“

Hist.: före 1520; fornsv. *bära*; gemens. germ. ord, besl. med lat. *ferre* 'bära'; jfr. **barm**, **barn**, **boren**, **bår**, 'börda, börja, fertil

Om *telefon* får vi at vide at ordet findes fra 1873, det stammer fra *tele-* og græsk *phôné* 'lyd'.

Hist.: sedan 1873; till *tele-* och grek. *phôné* 'ljud'; jfr **fon**, **fonetik**, **grammofon**

2.4 Tyske ordbøger

Af tyske ordbøger valgte jeg *Duden. Das große Wörterbuch der deutschen Sprache in sechs Bänden* og *Deutsches Wörterbuch* af Gerhard Wahrig som, så vidt jeg ved, er de mest brugte i Tyskland. Begge har etymologiske oplysninger. I *Duden* står de lige efter de grammatiske angivelser i skarp parentes, men i *Deutsches Wörterbuch* bages i hver artikel, også i skarp parentes. I fortalen til *Duden* (1977:14-15) er der et kapitel med overskriften „Etymologische Angaben.“ Der beskrives redaktørernes hensigt med de etymologiske angivelser som skal give en synkronisk ordbog et historisk perspektiv. De lader være med at angive rekonstruerede former, og hvad det tyske ordforråd angår bliver former fra andre germanske eller indoeuropæiske sprog også udeladt. Mellemhøjtyske og gammelhøjtyske former bliver, hvis de er bekendt, nævnt ved alle tyske grundord. Ved låneord og fremmedord følger man udviklingen tilbage helt til oprindelsen. Hos enkelte komposita findes der etymologiske oplysninger f.eks. hvis de enkelte ordled ellers ikke forekommer (*Bauwisch*) eller hvis ordet er blevet misforstået og omdannet (*Maulwurf*). Verbet *bære* lever i tysk i *gebären*:

[mhd. *gebern*, ahd. *giberan* = (her)vorbringen, erzeugen, gebären, zu mhd. *Bern*, ahd. *Beran* = tragen; bringen; hervorbringen; gebären]

Om *Telefon* får man de oplysninger at ordet også findes i fransk og engelsk og at bag ordet ligger græsk *têle* og *phôné*.

[frz. *téléphone*, engl. *telephone*, zu l *tele-*, *Tele-* (1) u. griech. *phoné* = Stimme]

Deutsches Wörterbuch vælger en anden måde at beskrive etymologien på (spalte 20—21). Den lægger den største vægt på at beskrive udviklingen af tyske ord og de nærmest beslægtede ord nøjagtigt, medens beskrivelsen af paralleler fra andre germanske og indoeuropæiske sprog er ret knap. Tre tegn bliver brugt: < 'stammer fra', > 'bliver til' og * for rekonstruerede former eller rødder. Det henvises også til beslægtede ord inden for ordforrådet.

[< ahd. *giberan*, engl. *bear* „tragen“, got. *gabairan* „hvorbringen, gebären“, eigtl. „zu Ende tragen“; zu germ. **ber-* < idg. **bher-* „tragen“; verwandt mit *Bahre*, ... *bar*, *gebaren*, *Gebärde*, *Geburt*, *Bürde*, *Börde*, *empor*, *entbebren*, *gebühren*]

Ved *Telephon* står:

[zu grch. *tele* „fern, weit“ + *phone* „Stimme“]

2.5 Engelske ordbøger

De fleste engelske monolingvale ordbøger jeg slog op i behandlede etymologi i en eller anden form. *The Concise Oxford Dictionary of Current English* f.eks. har etymologiske angivelser i skarpe parentes bagest i hver artikel hvis ordet ikke er sammensat eller en afledning, og i fleste tilfælde er de ganske korte. I fortalen får brugeren at vide at han kan få udførligere oplysninger i etymologiske ordbøger, og han får også at vide hvad der står bag forkortelserne af de enkelte sprog (1990:xxxiii-xxxv). Til slut forklares at etymologi i enkelte tilfælde kan være usikker eller ukendt og at ordets ældste belæg i engelsk angives i stedet for. Hvis vi ser på etymologien til verbet *bear*, står der kun:

[OE *beran* f Gmc]

og ved ordet *telephone* er der ingen henvisninger.

Etymologiske oplysninger er de samme i *Random House Dictionary of the English language, College Edition*, som den uforkortede udgave. Den beskrives meget detaljeret i indledningen til ordbogen, først symboler og forkortelser, så brug af parenteser, derefter henvisninger til forskellige sprog, brug af typografi og til slut specielle typer af etymologi (1966:xxx-xxxii). De etymologiske angivelser står i skarpe parenteser bagest i artiklerne.

[ME *bere(n)*, OE *beran*; c. D *baren*, Icel *bera*, Goth *bairan*, G (*ge*)*bären*, L *fer(re)*, Gk *phér(ein)*, Skt *bhar(ati)*]

Ved *telephone* henvises der til *tele-* og *-phone*.

En meget enklere måde er brugt i *The New Oxford Dictionary of English*. I indledningen er et kort kapitel med overskriften „Word Histories“ (1999:xiv) hvor der gøres rede for redaktørernes hensigt. Det siges at de har valgt at præsentere etymologien på en enkel måde uden teknisk terminologi med den bruger i sinde som er interesseret i oprindelsen af ord uden at være specialist i filologi. De lægger stor vægt på udviklingen af et ords betydning og mener at for brugeren er den lige så interessant at få oplysninger om som om latinsk eller græsk oprindelse. De lægger også vægt på at tage med forklaringer som mange kender, men stammer fra folkeetymologi som man, efter redaktørernes mening, har ignoreret i ordbøger. Det gør de for at få mulighed til at korrigere eller henvise til en anden forklaring. Som eksempel kan nævnes det engelske ord *posh* hvor der står at det stammer muligvis fra slang *posh* i betydningen ‘laps, et tåbeligt menneske’, men at der er ikke noget som støtter den folkeetymologi at ordet er dannet efter initialerne i ordene *port out starboard home*.

I selve teksten står etymologien lige efter de fonetiske eller grammatiske oplysninger.

[OE *beran* = OS, OHG *beran*, ON *bera*, Goth *bairan*, f. Gmc f. IE base also Skt *bharati*, Armenian *berem*, Gk *pherein*, L *ferre*]

I artiklen om *telephone* findes der ingen etymologi og ingen henvisninger til andre ord eller ordled. Hvis man på den anden side slår op *telefax*, *telegram*, *telegraph*, *television* og andre ord, som har *tele-* som første led, får man oplysninger om alder og oprindelse.

2.6. Opsummering

Af de eksempler om *bære* og *telefon*, som jeg nu har citeret fra nogle monolingvale ordbøger, ses at de går ad forskellige veje i deres etymologiske oplysninger. Hvis jeg nu sammenfatter hvad fremgår af eksemplerne om verbet *bære*, så får brugeren de mindste oplysninger i *Concise Oxford Dictionary* og i *Nynorskordboka*, d.v.s. der henvises kun på den ene side til det ældre engelske og på den anden side norrøne sprog. Det samme gælder *Duden. Bokmålsordboka* har lidt mere oplysninger og nævner den latinske infinitiv *ferre*; det samme gør *Nationalencyklopedins ordbok* og tilføjer „före 1520“, og der henvises til andre beslægtede ord. *Random House* nævner ældre engelske sprogperioder, oldengelsk og mellemengelsk, ord af hver af de tre germanske sprogfamilier og til slut tre beslægtede indoeuropæiske sprog, latin, græsk og sanskrit.

New Oxford Dictionary nævner kun ord fra ældre sprogperioder, oldengelsk, oldsaksisk, oldhøjtysk, oldnordisk og gotisk som repræsentanter for den germanske sprogfamilie. De har også valgt armenisk, som et af de indoeuropæiske sprog, i tillæg til latin, græsk og sanskrit. Kun to af ordbøgerne arbejder med rekonstruerede former, *Nudansk ordbog* og *Deutsches Wörterbuch*.

Ordet *telefon* behandles på grund af oprindelsen på en helt anden måde. De fleste af ordbøgerne lader sig nøje med at henvise til ordleddene *tele-* og *-fon*. To af de engelske, *Concise Oxford* og *New Oxford* har ingen henvisninger. Begge norske ordbøgerne hævder fransk som oprindelsesprog og at ordet er kommet i norsk fra fransk gennem engelsk. *Duden* nævner såvel det franske som det engelske ord for *telefon* uden at tage stilling til hvorledes det er opstået i tysk. I *Nationalencyklopedins ordbok* får man ordets alder i svensk at vide, men ellers ikke noget om ad hvilken vej det er blevet optaget i svensk. Det er svært at finde den rigtige måde at beskrive etymologi på generelt og det er dobbelt så svært til en monolingval ordbog for almenheden.

3. Etymologi i en islandsk monolingval ordbog

Sidney Landau siger i sin bog *Dictionaries. The Art and Craft of Lexicography* (1989:98) at hver gang han går til et cocktail party, træffer nye mennesker og bliver præsenteret som leksikograf, får han at vide at de synes ordbøger er fascinerende, især deres oplysninger om ordenes oprindelse. Han tvivler på at det er rigtigt at det engelske folk forsømmer sit arbejde og sin familie for at læse om etymologi. Fra min erfaring fra min arbejdsplads og fra de spørgsmål som bliver stillet angående etymologi på „Videnskabsvæven“ (Vísindavefur) på Háskóli Íslands hjemmeside (www.hi.is), de fleste af unge mennesker, ved jeg at det er stor interesse i ordenes oprindelse, men de færreste slår op i etymologiske ordbøger. Jeg går ud fra at mange brugere ønsker at have adgang til etymologi i deres ordbog, og svaret på det første spørgsmål, som jeg stillede i begyndelsen, er at etymologi skal gerne være med i en islandsk monolingval ordbog. Mit næste spørgsmål drejede sig om læserens interesse og hvad man kan forvente at han har brug for.

Hvis vi igen ser på NLO's tekst om etymologiske oplysninger, som stammer fra Patrick

Drysedale's artikel *Etymological Information in the General Monolingual Dictionary*, så er det klart at man i en monolingval ordbog er nødt til at vælge og at oplysningerne må være afhængige af ordets alder og herkomst. Men først er det ganske vigtigt at tage stilling til hvor etymologien skal placeres i artiklen. Som vi allerede har set varierede det i de nævnte ordbøger. Jeg synes at de, der har besluttet at have den bagest, har truffet et godt valg, og *Nudansk ordbogs* specielle tegn gør etymologien let at finde for interesserede uden at den forstyrrer de andre.

Oplysninger om kildeprog og sprogfamilie hører med. For de islandske forhold synes jeg ikke det er af vigtighed at markere i latinske og græske eksempler hvor trykket ligger da trykket altid ligger på første stavelse i islandsk (se Bo Svensén 1999:366). Første belæg er sjældent relevant. Hvis ordet allerede er kendt i oldsproget, er dateringsangivelser usikre idet et ord kan være langt ældre end de skriftlige belæg. Derfra mener jeg at det er rimeligt at udelade dem. Hvis ordet derimod er yngre, så synes jeg at dateringsangivelserne f, m, og s + århundredet, som *Orðabók Háskólans* bruger i sin database, siger nok om alderen, d.v.s. 19f er fra 1801-1833, 19m fra 1834 til 1866 og 19s fra 1867-1900. Erfaringen viser at man aldrig er sikker på at ældre eksempler ikke dukker op i trykte eller utrykte kilder. Eksakte tal skulle man kun bruge hvis ordets alder kan bevises helt sikkert.

Ændringer i form skal også med hvis de er relevante. „Mellomliggende udviklingsstadier, første kjente kilde og semantisk udvikling“ (NLO 113) er oftest overflødig. Andre ord i sproget er på den anden side ofte af interesse. Rekonstruerede former skulle man udelade.

Hvis vi ser på det islandske verbum *bera* så kunne etymologien i artiklen se sådan ud:

bera s. ...

- físl. *bera*, samgerm. og ie. Sbr. *barmur*, *barn*, *burður*, *byr*, *byrði*, *börur*
(s. (sögn) = verb, físl. (forníslenska) = oldislandsk, samgerm. = fællesgermansk, ie. = indoeuropæisk, sbr. (samanber) = jfr.)

Låneord som allerede er belagt i oldsproget er f.eks. *sekkur* i betydningen 'pose'. Det kunne beskrives:

sekkur kk. ...

- físl. *sekker*, tökuorð úr fe. *sacc* e. ffrís. *sekk*. Gamalt tökuorð í germ. úr lat. *saccus*.
(kk. (karlkyn) = maskulinum; tökuorð = låneord; fe. (fornenska) = oldengelsk; e. (eða) = eller, ffrís. (fornfrísneska) = oldfrisisk; úr = fra)

Her ville det være overflødigt at nævne at ordet også findes i græsk og at det er af en semitisk oprindelse (hebreisk *śaq*).

Som et eksempel på et yngre låneord kunne nævnes *kommóða* som kunne beskrives på følgende måde:

kommóða kvk. ...

- 19s úr d. *kommode* úr fr. *commode* af lat. lo. *commodus* 'flægilegur, hæfilegur'.
(kvk. (kvenkyn) = femininum; d. = dansk, fr. = fransk; af = fra, lo. (lþsingarorð) = adj.)

Mit sidste eksempel viser et låneord som med folkeetymologi er blevet omdannet:

hús(s)vans, hús(s)fans kk.: ... handsög ...

- 20m tökuorð úr d. *fukssvans* úr fl. *Fuchsschwanz* eiginl. 'skott á ref'. Orðið er ummyndað eftir *hús* (s.fl.) og *vans* e. *fans* (s.fl.)
- (fl. (fl.þska) = tysk; eiginl. (eiginlega) = egentlig; Ordet er omdannet efter ..., s.fl. (sjá flað) = se det; heimilissög 'en håndsav'.)

Jeg har kun kunnet nævne få eksempler, og selvfølgelig vil man i mange tilfælde støde på besværlige beslutninger. I all korthed så synes jeg at brugeren af en monolingval ordbog for almenheden er best betjent med at de etymologiske oplysninger han får er så korte som muligt og at de giver et enkelt billede af ordenes historie. De færreste ved noget i dag om latin, græsk, sanskrit, for ikke at tale om armenisk. Rekonstruerede former siger den almene sprogbruger ikke noget. Men hvis han får oplysninger, som han let kan forstå, kunne man måske vække hans interesse for at slå op i en etymologisk ordbog og læse mere.

Bibliografi

- Bergenholtz et al. 1997. *Nordisk leksikografisk ordbok*. Universitetsforlaget, Oslo.
- Bokmålsordboka. Definisjons- og rettskrivningsordbok*. 1986. Universitetsforlaget, Bergen-Oslo-Stavanger-Tromsø.
- Deutsches Wörterbuch*. 1974. Bertelsmann Lexikon-Verlag, Gütersloh-Berlin-München-Wien.
- Drysdale, Patrick D. 1989. Etymological Information in the General Monolingual Dictionary. *Wörterbücher Dictionaries Dictionnaires. Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft 5,1*. Walter de Gruyter, Berlin-New York, s. 525-530.
- Duden. Das große Wörterbuch der deutschen Sprache in sechs Bänden*. 1977. Dudenverlag, Mannheim, Wien, Zürich.
- Holthausen, Ferdinand. 1948. *Vergleichendes und Etymologisches Wörterbuch des Altwestnordischen*. Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen.
- Íslensk orðabók*. [2000]. Tölvuútgáfa. Edda, miðlun & útgáfa, [Reykjavík].
- Jóhannesson, Alexander. 1956. *Isländisches etymologisches Wörterbuch*. Francke Verlag, Bern.
- Landau, Sidney I. 1989. *Dictionaries. The Art and Craft of Lexicography*. Cambridge University Press, Cambridge.
- Magnússon, Ásgeir Blöndal. 1989. *Íslensk orðsifjabók*. Orðabók Háskólans, Reykjavík.
- Nationalencyklopedins ordbok*. 1995-1996. Bokförlaget Bra Böcker, Höganäs.
- Nynorskordboka. Definisjons- og rettskrivningsordbok*. 1986.1-3. Det norske samlaget, Oslo.
- Politikens Nudansk ordbog med etymologi*. 1999. Politikens forlag, [København].
- Svensén, Bo. 1999. Etymologisk information i enspråkiga allmänordböcker. *Nordiska studier i lexikografi 4*. Rapport från Konferensen om lexikografi i Norden Esbo 21-24 maj 1997. Helsingfors, s. 359-367.
- The Concise Oxford Dictionary of Current English*. 1990. Eight Edition. Clarendon Press, Oxford.
- The New Oxford Dictionary of English*. 1999. Oxford University Press, Oxford.
- The Random House Dictionary of the English Language*. Random House, New York.
- de Vries, Jan. 1962. *Altnordisches etymologisches Wörterbuch*. E. J. Brill, Bern.